

**2009 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE
KANUNU TASARISI İLE 2007 MALÎ YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU
TASARISI'NIN PLAN VE BÜTÇE
KOMİSYONU GÖRÜŞME
TUTANAKLARI**

BAŞKAN: Sait AÇBA (Afyonkarahisar)
BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Altan KARAPAŞAOĞLU (Bursa)
SÖZCÜ : Hasan Fehmi KİNAY(Kütahya)
KÂTİP : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

-----O-----

03.11.2008

İÇİNDEKİLER

TÜMÜ ÜZERİNDE GÖRÜŞMELER

...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Ayhan.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, bürokrasinin değerli mensupları; 2009 yılı bütçesinin her şeyden önce hayırlı olmasını diliyorum.

Bu bütçe AKP'nin iktidar olduğundan bu yana hazırlamış olduğu yedinci bütçedir ve yedinci bütçe AKP'nin ilk kez IMF'siz olarak hazırladığı bir bütçe. Türkiye 2000 yılında başladığı IMF'yle birlikte bütçe hazırlama sürecine ilk kez 2009 Yılı Bütçe Tasarısı'yla ara vermiş durumdadır. IMF'yle birlikte toplam dokuz bütçe hazırlanmıştır. Bunlardan üçü AKP öncesi hükümetler tarafından hazırlandı, 6'sı ise AKP tarafından hazırlanmıştır. IMF'siz hazırlanan bir bütçe, ancak, IMF'nin gölgesinde hazırlanmış olan bir bütçeyle karşı karşıyayız. Kısa bir süre içinde de IMF'nin gölgesinin gidip kendisinin fiziken ortaya çıkacağını ve bütçeye ağırlığını koyacağını biliyoruz. Aslında burada önerim, Hükümetin, Sayın Başbakanın bu işi fazla uzatmayıp, nasıl olsa anlaşacağı IMF'yle bir an önce anlaşmaya varmasıdır.

Önceki dönemlerde nasıl bir süreç yaşadık, çok kısaca onu sizlere hatırlatmak istiyorum. Hatırlayacaksınız, 2001 Türkiye'nin kriz yılıydı, aynı zamanda dünya ekonomisinde de daralmanın, küçülmenin yaşandığı bir yıldır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki ikiz kulelere yapılan saldırıyla birlikte dibe vuran bir küresel sermaye hareketi söz konusuydu. Daha sonra 2002 yılından itibaren dünyada olağanüstü bir büyüme süreci yaşandı. Yine bu olağanüstü büyüme sürecinde olağanüstü bir likidite bolluğu vardı ve bu bol likiditenin de yükselen ekonomilere ve Türkiye'ye yönelmesi söz konusuydu. Böyle bir süreci, yani uluslararası likiditenin, küresel likiditenin çok bol olduğu ve yükselen ekonomilere yöneldiği süreci dünya ve Türkiye 1980'li yıllarda da yaşamıştı. Bu likiditenin 2007 yılı tutarının 900 trilyon dolara yakın olduğu tahmin edilmektedir. Türkiye bundan olağanüstü ölçüde yararlandı. 2001 krizinden sonra uygulamaya konulan güçlü ekonomiye geçiş programının, 2001 krizi, yine, daralan küresel likidite gibi birtakım olumsuzlukların yarattığı ortamdan kaynaklanan bir dezavantajı olmasına rağmen 2002'den itibaren bu likiditenin avantajını kullanması söz konusuydu. Nitekim program böyle bir likiditenin de yarattığı avantajla ilk uygulama yılı olan 2002 yılında olumlu sonuçlarını verdi ve hedeflenen enflasyon yüzde 35'ken, gerçekleşen enflasyon yüzde 29,7 oranında oldu.

AKP böyle bir dönemde işe başladı. Bir benzetme yapmak gerekirse, o dönemin kriz şartlarına göre iyi kurgulanmış bir ekonomi programını devraldı. Benzetmem şu: Altına sıfır kilometre iyi bir araba verildi AKP'nin. Belki yakıtı fazla değildi ama her şey yenilenmiş, hadi al kullan denilen bir araba vardı.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Niye verildi!

HARUN ÖZTÜRK (İzmir) – Üstüne yatın diye verildi!

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Küresel likiditenin bolluğu cari açığın finansmanında bize olumsuzluk yaratsa da, düşük kur nedeniyle enflasyonun düşürülmesine son derece yardımcı oldu ve Türkiye 2004'te tek haneli enflasyonu yakaladı. 2004 yılına kadar çift hanede olan enflasyon ilk kez 2004 yılında tek haneye düştü ve o günden bugüne kadar Türkiye tek haneli enflasyonu gerçekleştirdi. İlk kez bu yıl Türkiye yeniden çift rakamlı bir enflasyonla karşılaşacak. Bütçe tasarısı o şekilde hazırlanmış durumda. Yani Türkiye 2008 yılıyla birlikte dört yıl aradan sonra yeniden çift rakamlı enflasyonla tanışıyor. Gerçekte enflasyonda yükseliş 2006 yılında başlamıştı. 2004 yılında yüzde 7,7 olan TÜFE oranı 2006 yılı sonunda yüzde 9,6'ya çıkmıştı ve 2006 yılı Türkiye'nin açık enflasyon hedeflemesi rejimini benimsediği yılın başlangıcıydı. Şöyle diyebiliriz: Örtük enflasyon hedeflemesi döneminde Türkiye enflasyonla mücadelede daha başarılıydı, 2006'dan bu yana açık enflasyon hedeflemesinin olduğu dönemde enflasyon konusunda Türkiye daha başarısız; yani eskiye kıyasla daha başarısız.

2006 Mayıs-Haziranında bizim ekonomimizin dengelerini de test etme imkânı veren bir dalgalanma yaşadık hatırlayacaksınız. Dünyada meydana geldi, Türkiye'yi de etkiledi. Ancak, biz bu dalgalanmadan yeteri kadar ders çıkarmadık. Bu dalgalanmayı örnek alıp, hangi noktalarda eksiklerimiz var, yapmamız gereken nedir konusuna Hükümet eğilmedi, dalgalanmanın dünyada gelen bir dalgalanma olduğunu, bu nedenle de Türkiye'nin bundan etkilendiğini varsaydı. Evet, herkes etkilendi ama biz daha çok etkilendik. O dönemde, hatırlayacaksınız, 2006 Mayıs başında iç borçlanma faizi yüzde 14'ün altına düşmüştü. Yüzde 13,7'lik bir rakamın o dönem gerçekleştiğini, hazinenin kâğıtlarının ikincil piyasada faiz oranının bu oranlara düştüğünü gayet iyi hatırlıyorum. Aralık 2007'de bu faiz oranı yüzde 16,6'ydı.

Yine 2006 Mayıs başında kur 1,3 YTL'ydi. Kur daha sonra 1,2 YTL'lere de düştü, hatırlayacaksınız. 1,2 YTL'nin de altına düştü ama faizler hiçbir zaman bir daha 13,7'ler, 14'ler gibi oranlara düşmedi. Yani problem demek ki dünya ekonomisinden kaynaklanmıyor, problem bizim kendi ekonomimizin iç dinamiklerinden kaynaklanıyordu. Hükümet olaya böyle eğilmedi, borç stokunun gayrisafi yurt içi hasılaya oranındaki düşüşe baktı. Bütçe açığının azalmasına baktı. Bunlar tabii ki olumlu gelişmeleri hiç şüphesiz. Ama sorun bunlarla sınırlı değildi, yani bunlara bakarak bütün ekonomiyi değerlendirmek son derece yanıltıcı olurdu. Kurun etkisi dikkate alınmadı, büyümeyi diğer ülkelerle kıyaslamadık. Evet, Türkiye büyüyordu ama 2002'den bu yana bütün dünya ekonomileri büyüyordu. Bakın, Afrika ülkelerinin büyümesine bakıyorum -2006'dan bu yana olanı vereceğim- yüzde 6'nın altında bir büyüme yok. 2006 yılında yüzde 6,1'dir, 2007 yüzde 6,3'tür, 2008 yüzde 5,9'dur –küçük bir düşüş- 2009 yüzde 6 öngörülüyor ama tabii ki küresel kriz bu oranın revize edilmesini gerektirebilir. Bağımsız Devletler Topluluğu 6'nın üzerinde bir büyüme oranına sahip 2006'dan itibaren bugüne kadar olan yıllar için. Asya ülkeleri öyledir. Gelişmekte olan ülkeler ortalaması 6'nın üzerindedir, 7-8'lik oranların olduğu yıllar vardır. Türkiye'nin 2006 yılı büyümesi yüzde 6,9'dur, 2007 yüzde 4,6 ve 2008'de yüzde 4 bekleniyor eğer gerçekleşirse. Yani bütün dünya büyürken biz de büyüdük. Demek ki küresel konjonktürün bizim büyümemizde bir etkisi vardı.

Bu dönem bizim bir fırsat olabilirdi. Yani 2006 dalgalanmasının bize yapmış olduğu uyarıyı dikkate alıp bu süreci biz kendi dengelerimizi kurmak için, eksikliklerimizi gidermek için bir fırsat olarak değerlendirebilirdik ama bu yapılmadı. 2006 yılına kadar kamu maliyesindeki gelişmeler olumluydu. Bu olumlu ortamı Hükümet değerlendirebilirdi. Vergi reformunu vergide sadece oran düşüşü olarak algılamazdık. Vergiyi tabana yaymak, kayıt dışını önlemek gibi siyasi irade gerektiren konulara Hükümet eğilebilirdi. Ama maalesef bunlar yapılmamıştır. Hükümetin kayıt dışını önlemek, vergiyi tabana yaymak gibi bir politikası yoktur. Böyle bir tasarıyı Hükümet bugüne kadar Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmemiştir. Geçen hafta getirmiş olduğu Bazı Varlıkların Millî Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun Tasarısı ise Hükümetin kayıt dışını vergilemekten vazgeçtiğinin itirafıdır. Mevcut vergi incelemelerinin tamamını ortadan kaldıran, kanunun kabul edildiği tarihten itibaren de geçmişe yönelik olarak, 2008 yılından önceki dönemlere ilişkin olarak yapılacak olan bütün vergi incelemelerini ortadan kaldıracak bir potansiyele sahip bir tasarıyı Hükümet burada kabul etmiştir. Böyle bir tasarıyı kabul eden Hükümetin kayıt dışını vergilemek gibi bir amacı olabilir mi? Tasarının iki noktası üzerinde duruyorum arkadaşlar. Vergi denetimlerinin ortadan kaldırılması ve kara para kapsamının daraltılması. Bu iki noktadır önemli olan.

Tekrar aynı konuya döneyim. Yapısal reformlara gitmedik. Yapısal reform olarak bugün övülen önemli düzenlemelerin önemli bir kısmı da AKP'den önce yapıldı. Bugün bankacılık

sistemimiz sağlam denirken, buna esas olan Bankacılık Yasası, BDDK gibi bir bağımsız kurumun oluşturulması önceki hükümetlerin bir politikasıdır.

Şimdi durum nedir? Doğrudan yabancı yatırım girişlerinde bir olumlu seyir vardı, şimdi bu azalıyor. Cari açık büyüyor, yabancılar hazine bonosundan çıkıyor. Türkiye’de 2000 yılının vergi geliri düzeyinin üstüne çıkabilmiş değiliz hatta. Vergi gelirinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı, yani vergi yükü olarak değerlendirdiğimizde hâlâ 2000 yılı düzeyindeyiz ve Hükümetin bu yıl açıklamış olduğu orta vadeli mali çerçevede de bu vergi yükünün 2012 yılına kadar artmayacağı, hatta azalacağı öngörülmektedir. Yani sanki ideal bir durumu yakaladık, hatta bu ideal bir durumda değil, biraz fazla bu yükü azaltalım şeklinde bir yaklaşım var. Bunu OECD ve AB ülkeleri ortalamalarıyla veya rekabet ettiğimiz ülkelerin ortalamalarıyla Sayın Bakanın karşılaştırmasını dilerim.

Böyle bir süreçte şimdi Türkiye’yi de etkisi altına alan bir küresel krizle karşı karşıyayız. Bugüne kadar düşük kur enflasyonu indirmekte bize yardımcı olmuştu. Bundan sonra kurla birlikte biz enflasyonu ithal edeceğiz. Düşük kurla kazandıklarımızı yüksek kurla geri vereceğiz, geri vermeye başlayacağız. Elde ne kaldı dersek, elde şüphesiz bir şeyler kalıyor ama Hükümetin, ilgili bakanların, Sayın Bakanın, Sayın Başbakanın ifade ettiği gibi değil. Çok kullanılan fert başına gayrisafi yurt içi hasıla rakamını örnek vermek istiyorum: 98 yılı fiyatlarıyla bu rakam 2002 yılında 4.210 dolardır, 2008 yılında 5.668 dolardır. Yani 2002’ye göre 2007 sonunda fert başına gayrisafi yurt içi hasılda yüzde 34,6 oranında bir artış sağlanmıştı bu krizle 2008 yılında çok daha kötü bir şey olmayacağı varsayımıyla.

Küresel kriz var, Türkiye’yi etkiliyor. Bu dönemde Sayın Başbakan bunu bize bir şey olmaz yaklaşımıyla ele aldı, bunu bir iç siyaset polemliği çerçevesinde değerlendirdi. Piyasanın yapmış olduğu yüzde 30 civarında, onu aşan oranda bir devalüasyon söz konusu. Bunu devlet yapmış olsaydı kontrollü kurda, bunun adı devalüasyondur. Dalgalı kurda buna devalüasyon demiyoruz. Yani kurda yüzde 30’u aşan oranda bir yükseliş söz konusu. Nerede duracak, daha aşağı inecek mi? Bugün 1.500’lerde. Yarın daha yukarı çıkacak mı, onları bilemiyoruz ama böyle bir oran söz konusu olduğunda, yüzde 30’luk devalüasyonun olduğu, TL açısından değer kaybının olduğu dönemde Sayın Başbakan “İhracatçı sevinsin” demişti. İhracatçı sevinsin derken, bizim ekim ayı ihracatımız azaldı.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Başbakan öyle bir şey söylemedi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) - Demek ki kur yükselişine ihracatçının da sevinecek bir durumu yok. Parite bozuluyor. Ara malı önemli ölçüde ithal ediliyor, dolarla ithal ediliyor. Dolar kurundaki yükseliş ihracatçıyı mutlu etmiyor, onu cezalandırıyor. İhracat euro cinsinden yapıldığı için önemli ölçüde, oradaki parite bozulması da ihracatçıyı vuruyor.

Şimdi ciddi bir sorun var. Gerçekten yeni bir program gerekiyor. Türkiye’nin süratle yeni bir ekonomik programı açıklaması gerekiyor. Bu programı açıklarken, bu programı hazırlarken, programın önlemi olarak böyle “vergi indirim” gibi kulağa hoş gelen önlemleri bence bir kenara atmalıdır Hükümet. Kamu maliyesi tarafı buna izin vermiyor. Ayrıca, vergi indirimleri de çok zaman işe yaramıyor. Bunun geçmişte örneklerini gördük. Bunun yerine üç ayaklı bir program, üç ayağı olan bir programı Hükümet uygulamaya koymalıdır. 1) Mali sektörü rahatlatacak, 2) Reel sektörü rahatlatacak, 3) Bunları yaparken bu programın bir sosyal boyutu da olacak. Mali sektör rahatlatılmadan, mali sektördeki sorunları çözmeden reel sektörün sorunlarının çözümünü de mümkün değil. Gerektiğinde bir fon oluşturma cihetine Hükümet gidebilmelidir, bundan korkmamalıdır. Bu fonun kaynakları olarak borçlanmayı Hükümet kullanabilir. Mevduat garantisi verirken bankalar arası mevduat dâhil tüm mevduatın garanti kapsamına alınmasını Hükümet düşünmelidir. Çünkü piyasalarda eksik olan güvendir. Bu güven sağlanmadan piyasalar kendi kendine çalışmaz, çalışabilme özelliğine sahip değildir. Bu güvenin sağlanması da devletin görevidir, devlet de bunları yapmak zorundadır diye düşünüyorum. Aksi takdirde, biz ekonominin 2009 yılındaki finansman ihtiyacını karşılayamayacağız. Bizim ekonomimizin 2009 yılı finansman ihtiyacı yaklaşık 100 milyar dolardır. Cari açığımızı Hükümet 50 milyar dolar olarak tahmin etmiştir, onu esas alıyorum. Kamu ve özel sektörün borç ödemeleri toplamı da aşağı yukarı bir 49 milyar dolardır. Demek ki bir 99-100 milyar dolar civarında ekonominin kaynağa ihtiyacı vardır. Bu kaynağın sağlanabilmesi, borcun çevrilebilmesi, özel sektörün borçlarını çevirebilmesi, borçlarını ödeyebilmesi son derece önemlidir ama özel sektöre, reel sektöre destek vermezsek, ona ufuk açmazsak, onun önünü görmesini sağlayamazsak özel sektörün bu borcu ödeme olanağı yoktur. Bir miktar yurt dışı varlıklarını kullanmak suretiyle bunu ödemeye çalışacaktır ama nereden baksanız özel sektörün en az bir 10 milyar dolar civarında bir açığının olacağı gözüküyor.

Yeni bir bütçeyi konuşuyoruz. Bu bütçeyi konuşurken bizim ekonomimizin hâlâ en büyük sorunu tasarruf açığıdır. Tasarruf eksikliği, tasarruf açığı giderek büyüyor. Özel sektörün tasarrufları azalıyor, kamu sektörünün tasarrufları 2000 yılından bu yana düzenli olarak artarken 2006 yılından itibaren de kamu sektörünün de artık eskisi gibi tasarruf etmediğini, tasarruf eğrisinin yatay bir seyir izlediğini görüyoruz.

Tasarruf açığı açısından AKP dönemi 1987 yılından bugüne kadar yani 1987-2008 dersek yirmi bir yılın en kötü, en olumsuz dönemidir. Evet, "Altına sıfır kilometre araba verdik." demiştim. Arabanın yakıtı biraz azdı. Şimdi kriz şartlarındayız. Arabanın yakıtı hâlâ az, üstelik araba eskimiş durumda.

Değerli arkadaşlar, bütçeyi bu değerlendirme ışığında değerlendirirsek tablo şudur: Gayrisafi yurt içi hasıla artışı 2009'da 11,8'dir. Bütçe giderlerindeki artış, merkezî yönetim bütçe giderleri artışı yüzde 14,2'dir. Faiz giderlerindeki artışı bir kenara bırakırsak faiz dışı giderlerdeki artış yüzde 16,9'dur.

Gelir tarafına baktığımızda merkezî yönetim bütçe gelirleri yüzde 15,5 oranında artıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Giderlerdeki artış gelirdeki artıştan daha fazla.

Değerli arkadaşlar, toplam bütçeyi oransal olarak ifade edecek olursak şu oranları da ayrıca size verebilirim: Faiz dışı bütçe giderlerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranında 2009 yılında 0,8'lik -0,81 diyelim hatta- bir artış var. Bütçe gelirlerindeki artış 0,72. Bunun da 0,61'i -gayrisafi yurt içi hasıla cinsinden veriyorum- vergi gelirlerinden geliyor. Yani Hükümet 2009 yılında vergi yükünde bir artış öngörüyor.

Ayrıca bütçe gelirlerindeki artışı iyi değerlendirmek gerekir. Vergi dışı gelirlerde Hükümet 2008 yılında bir uygulama yapmıştır. Gerçekte bu uygulamayı gözden geçirerek, bu uygulamanın etkisini dikkate alarak 2008 yılı bütçe geliri rakamını esas almak gerekir. 2008 yılında Hükümet çıkardığı bir yasayla işsizlik fonundan 1,3 milyar YTL, özelleştirme fonundan da -bütçede yer alan rakamlara göre söylüyorum- 6,8 milyar YTL'yi bütçeye aktarmıştır, gelir yazmıştır. Yani toplam 8,1 milyar YTL'lik bir vergi dışı gelir artışı vardır 2008 yılı bütçesinde. Bunlar ilk kez 2008 yılında yapıldı. Dolayısıyla, 2008 yılından bunları düşmek gerekir. Maliye Bakanlığının buna ilişkin açıklamasını web sayfasında okudum. Bunu açıklıyor işte: "Onlar başka bütçeler, işsizlik fonu ayrıdır, özelleştirme fonu ayrıdır. Oradan bütçeye bunu aktarınca biz buraya gelir yazıyoruz, oraya gider yazıyoruz." Biz şimdi merkezî yönetim bütçe performansını konuşuyoruz. Dolayısıyla ya bunları buradan düşeceğiz ya da eski yıllarda bu miktar bir gelirin de özelleştirme fonundan nakit fazlası olarak veya işsizlik fonundan bütçeye aktarılmış olacağını varsaymamız gerekir. Onu düşürsek 2008 yılı bütçe gelir seviyesi çok daha aşağıya düşüyor.

İşsizlik fonu uygulamasını çok garip buluyorum. Yani bunu alıp bütçeye gelir yazmayı çok yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Bu fonun kaynakları hazine bonosuna bağlı. Hazine buna faiz ödüyor, hazinenin faiz olarak ödediği bütçeye gider yazılan bir rakamı biz öte taraftan dönüp bütçeye gelir yazıyoruz değerli arkadaşlar. Bu, Con Ahmet'in devridaim makinesi gibi bir şey. Yani devamlı, hiç enerjiye ihtiyaç duymadan çalışan bir makinedir o. Hükümet bu yolu bulmuş. Görünüşte bütçe dengelerini düzeltmiş gözüküyor ama bu makine var ama bu makine henüz icat edilmiş değil, dört beş yüzyıldır bu makinenin üzerinde çalışılıyor ama demek ki bunun yapılabirliği yok. Aynı rakam işsizlik fonu ve özelleştirme fonundan aktarılacak geliri 2009 bütçesinde de yaklaşık 4 milyar YTL... En az 4 milyar özelleştirme fonundan aktarılacak gelir fazlaları hariç, daha da artabilecek.

Değerli arkadaşlar, bir kere bunu dikkate alırsak bütçe dengesi sağlam değil, kamu maliyesi bozuluyor, ayrıca ekonominin daraldığı bir ortamda vergi yükünde gayrisafi yurt içi hasılaya oran cinsinden bir artış gerçekçi değil. ÖTV'de artış görüyorum, gelir vergisi stopajında artış görüyorum. Bunları ileride, gelir bütçesinde daha ayrıntılı değerlendireceğiz.

Gider bütçesinin birkaç rakamına değinmek istiyorum. Personel maaşlarında Hükümet yüzde 8,7'lik artış öngörüyor. Gayrisafi yurt içi hasıla artışı 11,8, personele uygun görülen artış 8,7.

Bırakalım artık şimdi... Efendim, hedef enflasyon 7,5. Bu bunun üstüne çıkarsa fark vereceğiz... Yani bu hedef enflasyonları zaten tutmuyor. 2008 enflasyonunu şimdi Hükümet bize yüzde 10 olarak getirdi, daha 31 Ekimde Merkez Bankası enflasyon rakamını, raporunu açıkladı, "2008 tahminimiz yüzde 11,1." diyor Merkez Bankası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Sayın Başkan, son kez müsamahanıza sığınyorum. Hasta olduğum için bir pozitif ayrımcılık yapar mısınız? Hızlı konuşamadım.

BAŞKAN – Pek hasta gibi görünmüyorsunuz.

Buyurun.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Hastalığınızın sebebi ne?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – İlaç mı vereceksin, doktor musun?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bakın, geçen yıl da bu oldu. Geçen yıl bu bütçeyi, 2008 bütçesini görüşüyorduk Hükûmet buraya 2007 enflasyonunu yüzde 6,5 olarak getirdi, aynı günlerde Merkez Bankası dedi ki: “Biz 7,3 bekliyoruz.” Hükûmet acaba Merkez Bankasıyla konuşmuyor mu enflasyon hedefini belirlerken?

Giderlerdeki artışın çok önemli bir kısmı cari transferlerde gözüküyor. Gayrisafi yurt içi hasıla artışı oranı olarak 1,1 puanlık çok ciddi bir artış var. Artışın kalemlerine baktığımızda KİT'lerin görev zararlarının arttığını görüyoruz, sosyal güvenlik sistemine olan katkının arttığını görüyoruz. O, beklenen bir şeydi. Mahallî idarelere verilen payların ciddi ölçüde arttığını görüyoruz. O çıkan yasanın etkisi.

Yani bu şu demektir: Pastayı büyütüyoruz, gelirimiz artmıyor ama bu gelir sabitken harcamalarımızı artırıyoruz. Bütçenin yaklaşımı bu, artan harcamaların nereden tasarruf edildiğine bakarsak biraz önce personel maaşlarını söyledim, personelden bu kesinti yapılmış. İşte IMF'nin gölgesi buralarda gözüküyor, yatırımda bu gözüküyor. Yatırım harcamalarının, kamu yatırım harcamalarının seviyesinin düştüğünü görüyoruz, 2006'ya göre bile düşüş var. Toplam kamu-özel ekonomideki tüm yatırım harcamalarının seviyesinde de bir düşüş söz konusu.

Yine IMF'nin gölgesini tarımsal desteklemede görüyoruz. Bakın, tarımsal desteklemede rakam vereceğim size. Sayın Bakanla 2002 yılı rakamına ilişkin bir ihtilafımız vardı, o ihtilafa tekrar dönmeyeceğim sizin vermiş olduğunuz rakamı esas alacağım 2002 yılı için. Gerçekte ona katılmıyorum çünkü kesin hesap kanunundaki rakam benim verdiğim rakamdır ama o tartışmaya girmek için sizin verdiğiniz rakamı esas alacağım, sizin verdiğiniz rakam yeni gayrisafi yurt içi hasıla revizyonu ile beraber 0,53. 2002 yılında tarımsal destekleme için bütçeden ayrılan kaynağın gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 0,53; 1'in altında, yarım puan düzeyinde yani.

2009 yılı bütçesinde öngörülen rakam 0,49. Yani o beğenmediğiniz, eleştirdiğiniz 2002 yılının gerisine düşmüş durumdasınız. 2008'le kıyaslamayacağım. 2007, 2008 bunlar, efendim, seçim oldu diyebilirsiniz, vesaire oldu diyebilirsiniz.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Yüksek çıkıyor galiba...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bakın, hayır. Bakın, gerçekten 2002 rakamı 0,65'tir. Sizin 2009 yılı rakamınız 0,49'dur, 2008 0,59'dur, 2007 0,65'tir. Yani 2007, 2002'ye eşittir. Şimdi 2009 yılında siz açığınızı memur maaşlarından, tarımsal desteklemeden ve diğer sosyal birtakım harcamalardan karşılamaya çalışıyorsunuz.

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Sayın Bakan, Halil Bey'i tembih mi ettiniz?

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Eskişehir) – Efendim?

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Halil Bey'i tembih mi ettiniz?

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Eskişehir) – Ne diye?

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Ne demek o? Siz emir komutayla mı çalışıyorsunuz?

BAŞKAN – Müsaade edin... Müsaade edin...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Bir şey söyleyip Sayın Bakana bakıyor.

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu...

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Kulağınıza söylüyor...

BAŞKAN – Sayın Aslanoğlu, size de söz vereceğim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Son olarak şunları söyleyeyim: Ekonomide çok ciddi günler yaşıyoruz. Çok sağlam olsak dahi krizin bizi etkileyeceği son derece açıktır. Kaldı ki 2006'tan bu yana bozulan bir maliye politikamız vardır. Maliye politikası 2006'dan bu yana çok güçlü olmadığı için para politikasına, onun arzu ettiği desteği yeterince veremiyor. Vermediği için de faiz politikasında, para politikasında etki alanı sınırlı kalıyor. Maliye politikası güçlü olmalıdır. Bu bütçe o yönüyle zayıftır, sosyal yönüyle son derece zayıftır ama kriz karşısında olağanüstü önlemlere ihtiyaç vardır. Bu geçen hafta kabul edilen tasarıdaki mevduat güvencesi yönlü madde onlardan birisidir ama onunla sınırlı değildir. Güveni sağlamak için Hükûmetin yeni bir ekonomik programı mutlaka açıklaması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi'ye teşekkür ediyoruz, acil şifalar diliyoruz.

....
....
....

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Bakan.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Sayın Başkan, çok kısa söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Evet, çok kısa olacak şekilde veriyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Komisyonun değerli üyeleri; yasa tasarılarında olduğu gibi, bütçe yasa tasarısının görüşülmesinde de muhalefet milletvekilleri, doğal olarak o tasarının eksik gördüğü yanlarını söylerler, katılmadığı yanlarını söylerler. Kendi siyasi duruşuna göre çeşitli eleştirileri yöneltirler, önerilerini sıralarlar. İktidar partisi milletvekili arkadaşlarımız daha farklı bir pencereden olaya bakarlar, bunların hepsi doğaldır. Sayın Bakanlar da, daima kendi hükümetlerinin veya kendi görev alanına giren konularda kendi bakanlığının başarılarını anlatırlar, bunların hiçbirisinde yadırganacak bir şey görmüyorum. Ancak, Sayın Bakanın üslubuna ilişkin kendisini kırmadan bir değerlendirme yapmak istiyorum:

Şimdi, yani her şey iyi de muhalefet nasıl bunları eleştirir gibi, muhalefeti polemiğe çekecek şekilde, muhalefetle alay eder şekilde bir üslubu var Sayın Bakanın. Bu tarzı yadırgadığımı ifade etmek istiyorum. Yani 79 yılına gidip, bugünkü doğal gaz zammı için 79 yılında Türkiye'de benzin yoktu gibi bir açıklama, bugünü açıklayabilmek için otuz yıl öncesinden referans alma ihtiyacı bir Maliye Bakanının olmamalı. Bir Maliye Bakanının bu ihtiyaçlarının olmadığı kanaatindeyim. Maliye Bakanları rakamlarla konuşurlar, başarılarını rakamlarla anlatırlar, ama maalesef, Sayın Bakanla olan görüşmelerde çerçeve bunun içine sığmıyor. Sayın Bakanın hemen hemen bütün komisyonları bir tartışma ortamına giriyor.

Komisyonun tartışma düzeyini belirleyen sayın bakanların tutumlarıdır. Biraz önceki olayda, ben, asıl sorumluluk sahibinin Sayın Bakan olduğunu düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan olaya tahrik edici yaklaşmıştır.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Hayır, böyle bir şey olamaz, bunu kabul etmek mümkün değil.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Öyleydi.

Değerli arkadaşlar...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Aynen öyle oldu.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Bu tavrı kabul etmek mümkün değil.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Sayın Hamzaçebi ne yapıyor şimdi?

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, lütfen, bu şekilde...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – İşte bakın, bu cümleleri siz eğer kabul etmez, bunlara böyle bu tepkileri gösterirseniz...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Sayın Bakanın arkasından ne söylediğini de duyduk senin biz. Senin, Sayın Bakanın arkasından ne söylediğini duyduk biz.

BAŞKAN – Sayın Baştopçu...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Evet, arkasından söylediğimi burada söyleyebilirim.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Söyleyemiyorsun! Söyleyemiyorsun!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu, lütfen...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Söyleyebilirim.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Söyle söyleyebiliyorsan!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Efendim, bu cümleler...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Yüreğın varsa söyle!

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Yüreğim...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Yüreğın varsa söyle hadi, söyle de görelim Sayın Hamzaçebi!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Hayret bir şey ya!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu, lütfen...

Sayın Hamzaçebi, siz de tamamlayın lütfen.

GÜROL ERGİN (Muğla) – Ne bu ya yürek mi ölçüyorsun?

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Senin de yüreğini ölçerim!

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Evet, yüreğimizi test etme ihtiyacı duyan bir milletvekili arkadaşımız var.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Sen de edebini takın, konuşma!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Edepsiz sensin!

BAŞKAN – Sayın Ergin...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Ne demek “yüreğini ölçeceğim?”

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Ölçerim tabii.

BAŞKAN – Sayın Baştopçu...

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Ben senin yüreğini ölçerim şimdi, gel!

FERİT MEVLÜT ASLANOĞLU (Malatya) – Ne demek Sayın Baştopçu, yapma ya, tahrik etme insanları ya! Sayın Baştopçu, yapmayın ya!

BAŞKAN – Sayın Baştopçu... Sayın Ergin, lütfen...

GÜROL ERGİN (Muğla) – Ne demek Sayın Ergin? Dır, dır, dır, dır, hiç mi susmazsın sen ya? Ya senin ağzın başka...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, her ikinize de söylüyorum.

GÜROL ERGİN (Muğla) – O zaman sakın olmayı bil.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz toparlayayım.

Sanki ben, gizli saklı Sayın Bakanın arkasından çok ne bileyim ayıp bir laf etmişim de ortalıkta söylenmeyecek gibi bir şey söylüyor, bunu kabul etmem söz konusu değil. Söylediğim şudur: Biz, Sayın Maliye Bakanlarının ciddi olmasına alışmışızdır, burada ciddi bir Maliye Bakanı istiyoruz, söylediğim budur değerli arkadaşlar.

HALİL AYDOĞAN (Afyonkarahisar) – Maliye Bakanı da ciddidir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bir iki cümleyle toparlıyorum.

Sayın Bakan, bütçe gelirlerine ilişkin bir iki rakam verdi, bunun ayrıntılarını ben konuşmamda vermedim, gelir bütçesinde konuşacağız diye. Sayın Bakanın döneminde, Hükûmet döneminde bütçe açığı azalmıştır, bunu ifade ettim. Bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı azalmıştır, bu, önemli bir aşamadır dedim. Faiz giderleri azalıyor dedim, bunun da yine önemli bir aşama olduğunu söyledim, ancak maliye politikasında 2006'dan bu yana bir zafiyet söz konusudur. Para politikasını yeterince desteklemiyor dedim ve 2008 yılından bir örnek verdim. Sayın Bakan, bütçe gelir rakamlarını verdi, aynı rakamları ben bir kez daha vermek istiyorum: 2008 yılının bütçe gelirlerinin gayrisafi millî hasılaya, yurt içi hasılaya oranı yüzde 21,66'dır. 2000 yılı oranı 22,94, 2002 yılı oranı 22,66'dır. 2002'yle 2008 arasında net 1 puanlık düşüş vardır. Neye rağmen? İşsizlik Fonu ve Özelleştirme Fonundan 8,1 milyar YTL'lik bütçeye katkıya rağmen, bunun aslında düşülmesi lazım.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – Sayın Başkanım, müzakereler yeniden mi başladı? Lütfen...

BAŞKAN – Sayın Baştopçu, toplantı sonunda grup adına birer arkadaşına söz veriyoruz.

MUZAFFER BAŞTOPÇU (Kocaeli) – “Kısa bir süre” dedi ama.

BAŞKAN – Dolayısıyla lütfen dinleyin!

GÜROL ERGİN (Muğla) – Bırak arkadaş yönetsin, gelsin oraya otursun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Devamla) – Bunun düşülmesi gerekir. Sayın Bakan, benim soruma bunu cevap olarak vermedi ama benim bu değerlendirmeme de hiç değinmedi, başka arkadaşların sorularını da alarak sanıyorum böyle bir değerlendirme yaptı. Gerçek durum şudur: Bütçe açığını bu çerçevede değerlendirirsek, 2008 yılı bütçe açığı, gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1,4'ünden yüzde 2,2'sine çıkmaktadır. 2008'in bütçe açığı budur, 2009 bütçe açığının da buna göre revize edilmesi gerekir. Vergi gelirlerine ilişkin de hiçbir değerlendirme yapmaksızın bu açığı ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kutluata...

...

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Bakan, ilave edilecek hususlar varsa buyurun.

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Eskişehir) – Sayın Başkan, arkadaşlarımızı dinledik, yalnız Sayın Akif Hamzaçebi'nin sözleri beni çok kırdı, üzdü. Öyle, şimdi yani, kalkıp...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Kırdıysam özür dilerim Sayın Bakan, kırmak amacım yok.

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Devamla) – Estağfurullah.

Yani, bizim şimdiye kadar gerek buradaki, Parlamentodaki münasebetlerimiz veya dışarıdaki münasebetlerimiz gayet iyi, karşılıklı saygı ve anlayış esası içerisinde, hatta bir de mesleki birbirimize olan bir güvenimiz ve saygımız vardı. Ama, bugünkü bu davranışı beni hakikaten çok kırdı. Yani, ben üzüldüğümü beyan etmek istiyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Kırdıysam özür dilerim Sayın Bakan, kırmak amacım yok.

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Devamla) – Yani, sen şimdi kalkıp da bize, ben size gayri ciddi dersem siz kırılmaz mısınız Sayın Hamzaçebi?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (Trabzon) – Kırmak amacım yoktu Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI KEMAL UNAKITAN (Devamla) – Vallahi bilmiyorum artık ama...

Yani, şimdi biz burada tenkit edilebiliriz. Muhalefet ne yapacak, hizmet edecek hali yok ya. Tamam, eleştirecek. Bunların içerisinde çok güzel de öneriler getirirler, buna da ben varım ki, şimdiye kadar yaşadık bunu. Daha yeni, ben hatırlıyorum, bir şeyde Sayın Hamzaçebi'nin vermiş olduğu önergeye biz tamamdır dedik, uygun gördük çünkü doğrudu. Ama, birbirimizi böyle kırarsak... Yani, bazı konular hakkında münakaşa da edebiliriz, yüksek sesle de konuşabiliriz fakat bunlar da bu çatının altında kalır, dışarı çıktığımızda yine kol kola çıkar gideriz. Fakat, yani birbirimize hakaret edici söz söylersek, bu beni yaralar. Bundan dolayı başka şey de söylemek istemiyorum, ben kendisini kırmak istemiyorum ve çok üzüldüğümü belirtmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.